6. *Зимняя И. А.* Психология обучения неродному языку / И. А. Зимняя. – М. : Русс. язык, 1989. – 221 с.
7. *Пенькова О. В.* Формирование умений делового общения у студентов неязыковых вузов средствами иностранного языка : автореф. дис. канд. пед. наук / О. В. Пенькова. – Волгоград, 1999. – 26 с.
8. Педагогіка і психологія. – К. : Педагогічна думка, 2000. – 412 с.

Америдзе О. С., Павлович А. В. Основные аспекты индивидуализации обучения иноязычной речи в неязыковых высших учебных заведениях.

Авторы обосновывают целесообразность индивидуализации обучения иноязычной речи в неязыковых высших учебных заведениях. В статье рассматриваются основне виды индивидуализации учебного процесса и пути их реализации.

Ключевые слова: *индивидуализация, личностно ориентированные технологии, личностно ориентированное образование, дифференцированный подход.*

Ameridze O. S., Pavlovich A. V. Basic aspects of individualization of foreign speech teaching at higher nonlinguistic educational institutions.

The authors substantiate expediency of individualization of foreign speech teaching at higher nonlinguistic educational institutions. Main types of teaching process individualization and means of its realization are considered in the article.

Keywords: *individualization, personality oriented technologies, personality oriented education, differentiated approach.*

Білєр О. С.
Українська інженерно-технічна академія

СУЧАСНІ НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ

У статті розглянуто сучасні наукові підходи до професійно-орієнтованого навчання за допомогою комп'ютерних технічних засобів.

Автор аналізує різні поняття комп'ютерні технології, наводить своє розуміння цього поняття, висвітлює різні технологічні прийоми, націлені на розробку якісних навчальних матеріалів з застосуванням комп'ютерних технічних засобів та виокремлює існуючі недоліки використання цих засобів у навчальному процесі.

Ключові слова: *комп'ютерні засоби навчання, професійно-орієнтоване навчання, майбутні фахівці, вища освіта.*

Мінливі соціально-економічні умови сьогодення й нові пріоритети освіти, пов'язані із зміною освітніх парадигм, що фіксують перехід від масово-репродуктивних форм і методів викладання до індивідуально-творчих, зростаючі вимоги до рівня загальнокультурної і спеціальної підготовки випускників ВНЗ, підготовка майбутніх фахівців до професійного компетентного входження в ринок праці з міцно сформованими потребами в постійній професійній самоосвіті обумовлюють об'єктивну необхідність у професійно-педагогічній науковій підготовці.

Разом з тим, стрімкий розвиток мультимедійних технологій призводить до значної перебудови інформаційного середовища сучасного інформаційного суспільства, відкриваючи нові можливості, що знаходить своє відображення у сфері освіти.

Згідно з аналізом літературних джерел цією проблемою займалися такі сучасні дослідники як А. А. Андрєєв, Я. А. Ваграменко, Л. Х. Зайнутдінова, Б. І. Канаєв, В. В. Карамзін, К. К. Колін, А. Ю. Кравцова, А. А. Ковалів, М. І. Лазарев, М. П. Лапчик, В. В. Лукин, В. Р. Майер, З. Ф. Мазур, Д. Ш. Матрос, С. В. Панюкова, Н. І. Пак, П. К. Петров, І. В. Роберт, І. В. Рум'янців, І. В. Соколова, Н. В. Софронова, Н. М. Стадник, В. Г. Сиричників, М. А. Щербаков та ін. Ці дослідники розглядали проблеми

вдосконалення освіти у зв'язку із застосуванням комп'ютерних технічних засобів навчання (КТЗН), досліджували умови зміни парадигми самого освітнього процесу в напрямі як його демократизації і відвертості, так і модифікації навчальної взаємодії між учасниками освітнього процесу, а також розвиток дидактичних принципів навчання, здійснюваного за умов застосування КТЗН, при цьому особлива увага приділялася можливостям мультимедіа, реалізація яких створює передумови для інтенсифікації процесів навчання [1, с. 3].

Мета статті полягає в розгляданні сучасних наукових підходів до професійно-орієнтованого навчання за допомогою комп'ютерних технічних засобів шляхом створення і використання багатофункціональних наочно-орієнтованих засобів навчання.

Увага вітчизняної педагогічної науки і практики до розробки моделі професійно-орієнтованої освіти пов'язана з потребою суспільством у кваліфікованих фахівцях. Професійно-орієнтована освіта – це освіта, що:

– сприяє створенню умов для формування і прояву професійних якостей студентів, розвитку їх мислення, становлення творчої, активної, ініціативної особистості, розвитку їх інтелекту, соціальних і комунікативних здібностей, навиків самоосвіти, саморозвитку;

– орієнтована на потребу суспільства у фахівцях, здібних до адаптації в нових професійних умовах [4].

Практична реалізація професійно-орієнтованого підходу за допомогою КТЗН здійснюється шляхом створення і використання сучасних багатофункціональних наочно-орієнтованих засобів навчання, що містять об'ємні бази даних, бази знань навчального матеріалу. Обов'язковою є умова забезпечення інтегральних зв'язків між дисциплінами, що вивчаються.

До основних принципів організації професійно-орієнтованого освітнього середовища можна віднести:

– принцип цілісності, що реалізовується за рахунок забезпечення цілісного представлення об'єкту пізнання, що досягається спеціальною структуризацією матеріалу, зміст якого визначається логікою опанування спеціальності і дозволяє розглядати об'єкт майбутньої професійної діяльності в різних аспектах.

– принцип циклічності і диференційованості, що реалізовується за рахунок орієнтованості структури освітнього середовища на реалізацію технології навчання, побудовану з врахуванням переходу в процесі підготовки від одного рівня сформованості професійної культури фахівця до іншого;

– принцип відвертості, гнучкості і мобільності, що виявляється в здатності структури змісту забезпечувати можливість його розвитку і модифікацій з врахуванням умов зовнішнього середовища і специфіки організації процесу підготовки, що змінюються, в умовах ВНЗ;

– принцип активізації діяльності, опосередкований реалізацією за умов середовища можливості адаптувати зміст матеріалу до особово значимих цілей і завдань діяльності;

– принцип самоосвіти, що реалізовується за допомогою активізації самостійної роботи студента з навчальним і професійним матеріалом [2, с. 71].

Дотримання виділеної системи принципів у процесі організації освітнього середовища професійної підготовки фахівця дозволяє враховувати початковий рівень обізнаності студентів, усвідомлення ними власної інформаційної потреби, прогнозувати результати інформаційної дії і взаємодії; забезпечувати візуально-пояснювальну, описову, проблемну, варіативну в подачі матеріалу; реалізовувати системний й особистісно-орієнтований підходи в організації навчального процесу.

Матеріали створені за допомогою КТЗН можуть застосовуватися в контексті різних стилів навчання, сприйматися і засвоюватися людьми з різними психолого-віковими особливостями.

Існують різні поняття комп'ютерна технологія:

Комп'ютерна технологія – технологія, що описує порядок розробки, функціонування і застосування засобів обробки інформації різних видів [5];

Комп'ютерна технологія – це об'єднання кількох засобів представлення інформації в одній системі.

На наш погляд, під поняттям "комп'ютерна технологія" необхідно розуміти об'єднання в комп'ютерній системі таких засобів представлення інформації, як текст, звук, графіка, мультиплікація, відеозображення, просторове моделювання, інтерактивна дошка. Таке об'єднання засобів забезпечує якісно новий рівень сприйняття інформації: людина не просто пасивно споглядає, а бере активну участь в тому, що відбувається. Лекції з використанням КТЗН одночасно впливають на декілька органів чуття і тому викликають підвищений інтерес і увагу в аудиторії [4].

Існує велика кількість різних технологічних прийомів, націлених на розробку якісних матеріалів за допомогою КТЗН. Наприклад, для того, щоб подана інформація була більш насиченою, такою, що запам'ятовується, і наочною – найчастіше застосовують апаратні мультимедійні засоби, і пакети прикладних програм, що дозволяють обробляти різні види інформації, такі як текст, графіка і звук.

У числі основних видів засобів інформаційних і комунікаційних технологій, що використовуються в освіті: автоматизовані навчальні системи, експертні навчальні системи, навчальні бази даних, навчальні бази знань, системи мультимедіа, системи віртуальної реальності, освітні комп'ютерні телекомунікаційні мережі [3].

При підборі комп'ютерних засобів навчання викладачеві необхідно враховувати своєрідність і особливості конкретного навчального предмету, передбачати специфіку відповідної науки, її понятійного апарату, особливості методів дослідження її закономірностей [4]. КТЗН навчання повинні відповідати цілям і завданням курсу навчання і органічно вписуватися в навчальний процес.

Застосування комп'ютерних засобів у навчанні дозволяє:

– вирішити задачі гуманізації освіти;

– підвищити ефективність навчального процесу;

– розвинути професійно-особові якості студентів (здібність до самоосвіти, самовиховання, самонавчання, саморозвитку, творчі здібності, уміння застосовувати отримані знання з практики, пізнавальний інтерес, відношення до праці);

– розвинути комунікативні і соціальні здібності студентів;

– суттєво розширити можливості індивідуалізації і диференціації навчання за рахунок надання кожному студенту персонального педагога, роль якого виконує комп'ютер;

– визначити студента як активний суб'єкт пізнання, визнати його самоцінність;

– врахувати суб'єктивний досвід студента, його індивідуальні особливості;

– прищепити студенту навички роботи з сучасними технологіями, що сприяє його адаптації до соціальних умов, що швидко змінюються, для успішної реалізації своїх професійних завдань;

– інтенсифікувати всіх рівні освітнього процесу: підвищення ефективності і якості освітнього процесу за рахунок реалізації унікальних, з точки зору педагогічних вживань, можливостей мультимедійних технологій; забезпечення спонукальних мотивів до здобування освіти, що обумовлюють активізацію пізнавальної діяльності з використанням засобів мультимедіа [1, с. 4-5].

Однак, при використанні КТЗН повинно бути враховано багато аспектів. Навіть зважаючи на масове поширення комп'ютерних засобів у сучасному світі, потрібно усвідомлювати, що доступність навчальних матеріалів і апаратного забезпечення для студентів варіюється в дуже широких межах.

Щоб повною мірою реалізувати академічний потенціал КТЗН, студентам потрібна підтримка компетентних викладачів. Подібно до використання підручників, застосування

КТЗН збагачує стратегії викладання лише у тому випадку, коли викладач не тільки надає інформацію, але також і керує, підтримує і допомагає студентові в навчальному процесі. Як правило, презентації, що супроводжуються красивими зображеннями або анімацією, є візуально привабливішими, ніж статичний текст, і вони можуть підтримувати належний емоційний рівень, доповнюючи матеріал, що викладається.

Проте існують і певні недоліки, що виникають при використанні комп'ютерних технологій. Загальним недоліком більшості існуючих комп'ютерних засобів навчання залишається те, що після їх розробки знаходяться все нові можливості їх практичного застосування. Достатньо рідкісними є випадки створення комп'ютерних продуктів із заздалегідь визначеними властивостями для реалізації певної методики навчання і рішення дидактичних задач. При розробці КТЗН, як правило, акцент робиться не на навчання, не на допомогу студентові, а на технологію програмної реалізації.

На наш погляд, до негативних аспектів застосування КТЗН можна віднести:

– самостійне навчання. Нажаль, не всі студенти здатні скористатися тією свободою, яку надають комп'ютерні матеріали, засновані на гіпертексті;

– розсіювання уваги. Часто заплутані і складні способи подання інформації можуть стати причиною відвернення користувача від матеріалу із-за різних невідповідностей. До того ж, нелінійна структура мультимедійної інформації піддає користувача "спокусі" слідувати за запропонованими посиланнями, що при невмілому використанні може спричинити відхилення від основного порядку викладу матеріалу. Великі об'єми інформації, що представляються мультимедійними, тобто комп'ютерними додатками, також можуть відволікати увагу в процесі навчання;

– відсутність "зворотного зв'язку". Як правило, "зворотний зв'язок" обмежується контролем відповідей на рівні "правильно-неправильно", і не підтримує можливості динамічного вибору різних стратегій навчання, і не надає подальших пояснень з приводу вірної або помилкової відповіді;

– симуляцій не завжди достатньо. У багатьох випадках для студентів важливе проведення реальних дослідів своїми руками. Наприклад, для вивчення педагогічних технологій на заняттях з педагогіки не завжди можливо обійтися без практичних вправ;

– недостатні навики педагогів. Багато викладачів, особливо в зрілому віці, недостатньою мірою володіють навикам користування КТЗН;

– складність створення навчальних матеріалів. Створення аудіо, відео, графіки і інших елементів мультимедіа набагато складніше, ніж написання традиційного тексту;

– часоємність. Самостійне створення методичного забезпечення з використанням КТЗН вимагає достатньо великих витрат часу;

– складнощі настройки і використання програмного і апаратного забезпечення. Для забезпечення ефективного педагогічного використання матеріалів створених за допомогою КТЗН програмне і апаратне забезпечення повинно бути належним чином налаштоване. При цьому КТЗН висувають вищі вимоги до якості та ресурсного складу використовуваних засобів інформаційних і комунікаційних технологій в порівнянні з простими засобами редагування і візуалізації текстів.

– проблеми доступу в телекомунікаційні мережі Internet. Недостатньо швидкий канал зв'язку означає низьку якість звуку, зображення, відео і інших мультимедіа інформації, що може негативно позначитися на якості навчального процесу.

– проблеми прочитання інформації з екрану комп'ютера. Інформацію на екрані комп'ютера чи проектора, не так легко читати, як друкарську. Великі об'єми тексту, зручніше читати на папері. У паперовому варіанті зручніше читати журнали і книги [6].

Висновки. Комп'ютерні технології є виключно корисними і плідними освітніми технологіями, завдяки властивим їм якостям інтерактивності, гнучкості, і інтеграції різних типів мультимедійної навчальної інформації, а також завдяки можливості враховувати індивідуальні особливості майбутніх фахівців та сприяти підвищенню їх мотивації.

Теоретичні і практичні дослідження показали, що організація професійної підготовки фахівця за умов інформатизації повинна представляти динамічний, такий, який знаходиться в постійному розвитку, процес, що виконує як організаційні, так і розвиваючі функції: гнучке управління процесом навчання; постійне оновлення змісту навчання; забезпечення безперервності процесу підвищення майстерності і професіоналізму; формування стійкої потреби і інтересу до пошуку нової професійної інформації. Все це забезпечує процес формування готовності фахівця до професійної діяльності у сучасному інформаційному середовищі.

Використана література:

1. *Роберт И. В.* О понятийном аппарате информатизации образования / И. В. Роберт // Информатика и образование. – 2002. – № 12. – С. 2-7.
2. *Молоткова Н. В.* Дидактические принципы формирования образовательной профессионально-ориентированной среды подготовки специалистов сферы информационного бизнеса / Н. В. Молоткова // Информатика и образование. – 2002. – № 12. – С. 69-72.
3. *Бороненко Т. А.* Компьютерная математика в педагогическом вузе и школе / Т. А. Бороненко, Н. И. Рыжова // Информатика и образование. – 2001. – № 2. – С. 7-10.
4. *Лозенко В.* На пути к инновационным методам / В. Лозенко, В. Козлов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.top-personal.ru/officeworkissue.html.
5. Научна библиотека он-лайн. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.library.ru/help/guest.php.
6. *Ляхов А. Ф.* Информационные технологии в современном образовании / А. Ф. Ляхов. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://ipo.spb.ru/journal/index.php?magazines.

Билер О. С. Современные научные подходы к профессионально-ориентированному обучению с применением компьютерных технических средств обучения.

В статье рассмотрены современные научные подходы к профессионально-ориентированному обучению с помощью компьютерных технических средств.

Автор анализирует разные понятия компьютерные технологии, приводит свое понимание этого понятия, освещает различные технологические приемы, нацеленные на разработку качественных учебных материалов с применением компьютерных технических средств, и выделяет существующие недостатки использования этих средств в учебном процессе.

Ключевые слова: *компьютерные средства обучения, профессионально-ориентированное обучение, будущие специалисты, высшее образование.*

Biler O. Modern Scientific Approaches to the Professionally Oriented Studies With the Use of Computer Hardware.

In the article reviews the current scientific approaches to apprenticeship-based learning with computer hardware.

The author analyzes the different concepts computer technology brings his understanding of this concept, covering different technological methods aimed at developing quality training materials with the use of computer hardware and identifies existing disadvantages of using these tools in the classroom.

Keywords: *computer training, vocational-oriented training future professionals, higher education.*

Бондаренко В. Ф.
Київська державна академія водного транспорту

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ МОРСЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ КДАВТ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У статті розглядаються проблеми формування англомовної комунікативної компетенції у студентів морських спеціальностей вищих навчальних закладів України.